

Redaktion

Ingvar Karlberg, redaktör och ansvarig utgivare
Viveca Larsson och Dimitra Drigopoulou, redaktionssekreterare

Socialmedicinsk tidskrifts styrelse/nätverk

Ragnar Westerling ordförande, Peter Allebeck, Lena Andersson, Preben Berntsen, Kerstin Ekberg, Ann Hammarström, Maria Rosvall, Leif Svanström.

Olaglig, ovärdig, oetisk och oekonomisk eller viktig, verksam, värdefull och visionär – olika bilder av vårdgarantier.

När väntetidsgarantier införts i NHS och i Norge kände svenska politiker trycket och våren 1991 presenterade Ingela Tahlen (s) en svensk garanti. Den sjösattes av Bo Könberg (fp) som tillträtt efter valet samma höst. Socialstyrelsen gav ut riktlinjer: "God vård i rätt tid". Sedan dess har det regnat "garantier" över världen.

2§ HSL säger att den som har störst behov av hälso- och sjukvård skall ha företräde. Men vårdgarantierna lyfter fram det som är mätbart, som kan placeras i kö och som kan vänta. Det motsvarar tio procent av hälso- och sjukvården. Om de med störst behov inte kan placeras på väntelista hamnar dom utanför. Det är olagligt.

På sjukhusens akutmottagningarna sitter och ligger äldre med sammansatta behov. Dom kan inte sättas på väntelista och dessa de sjukaste hanteras därför av de minst erfarna doktorerna medan de erfarna sköter planerad vård för att svara på vårdgarantiernas krav. Det är ovärdigt.

Enklaste sättet att hålla kötider är att inte sätta patienter på väntelista. Särskilt ut-sätta är personer som utan behandling får låg livskvalitet men som inte dör, t ex äldre kvinnor med framfall och urininkontinens. Det är oetiskt.

För att hålla politiskt motiverade mål skickas patienter runt i landet till olika vårdgi-vare. Det bryter kontinuitet och fernissar över lokala problem. Det är oekonomiskt.

På väntelista till höftoperation har alla förtur – före vem? Det är löjligt.

I World Health Report 2000 placerade WHO svensk sjukvård på 23 plats. Huvudproblemet var bristande tillgänglighet. Det är ett relevant tema, som presenteras i detta nummer av SMT. Men är "garantier" ett verktyg till befolkningens fromma eller ett politiskt jippo? Döm själv!

Ingvar Karlberg
Redaktör SMT